

Intern strategi för myndighetens arbete med regionala tillväxtfrågor.

Återrapportering av regeringsuppdrag 2010 Intern strategi för myndighetens arbete med regionala tillväxtfrågor

1.1 Bakgrund och uppdrag

Myndigheten för yrkeshögskolan har i sitt regleringsbrev för budgetåret 2010 fått i uppdrag att ta fram en långsiktig intern strategi som ska vägleda myndigheten i dess arbete med regionala tillväxtfrågor. Strategin ska grunda sig på förordningen (2007:713) om regionalt tillväxtarbete samt på den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007 – 2013. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 30 december 2010.

Uppdraget är ett led i regeringens regionala tillväxtpolitik. Målet för den regionala tillväxtpolitiken är utvecklingskraft i alla delar av landet med en stärkt lokal och regional konkurrenskraft. Flera statliga myndigheter har fått motsvarande eller liknande uppdrag i regleringsbrev för 2010.

1.2 Syfte

Den interna strategin ska utgöra ett stöd för myndighetens samtliga verksamheter och dess medarbetare när det gäller myndighetens arbete för att bidra till genomförandet av den nationella strategin med fokus på regional hållbar tillväxt. Myndigheten för yrkeshögskolans verksamhetsidé, som anges i verksamhetsplanen för 2010, är att:

"Myndigheten för yrkeshögskolan bidrar till att försörja arbetslivet med rätt kompetens i rätt tid vilket skapar utveckling, mervärde och tillväxt för individ och samhälle".

1.3 Myndighetens ansvarsområden och uppgifter

Myndigheten för yrkeshögskolan ansvarar för all eftergymnasial icke akademisk yrkesutbildning utanför högskola och universitet och ska verka för att behoven av sådan eftergymnasial yrkesutbildning tillgodoses. Myndigheten är även ansvarig för att samordna och stödja en nationell struktur för validering samt ta fram ett nationellt kvalifikationsramverk. Att försörja arbetslivet med relevant kompetens av hög kvalitet är myndighetens absolut viktigaste och centrala uppgift. Detta stämmer också mycket väl överens med den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning där tillgången till kompetens pekas ut som en ytterst stark konkurrensfördel för regioner och är en förutsättning för att utveckling av näringsliv och annan verksamhet inte ska hämmas.

1.4 Avgränsning av och inriktning på strategin

En strategi som ska vägleda myndighetens framtida verksamhet inom dess olika avdelningar och funktioner förutsätter förankring och medvetenhet hos såväl chefer som medarbetare. Vid framtagande av strategin har därför diskussioner förts med personal från samtliga delar av verksamheten. Diskussionerna har tagit sin utgångspunkt i de underlag som ligger till grund för uppdraget samt lagar och förordningar för de olika utbildningsformerna, som ingår i myndighetens ansvarsområde¹. Inledningsvis har arbetet varit inriktat mot att identifiera processer och verktyg som myndigheten förfogar över och som kan användas i myndighetens arbete med regionala tillväxtfrågor.

Den strategi som redovisas syftar därför till att tydliggöra vilka verktyg som myndigheten förfogar över och som är relevanta utifrån ett regionalt tillväxtperspektiv samt peka ut områden som myndigheten behöver arbeta vidare med och utveckla. Strategin avser inte att i detalj visa hur myndighetens verktyg ska och kan användas utan arbetet med att identifiera hinder och möjligheter kommer att bedrivas fortgående.

¹ Se referenslista

1.5 Förutsättningar och utgångspunkter

Utgångspunkter för myndighetens arbete med regionala tillväxtfrågor är de styrdokument som anges i uppdraget, men även andra relevanta underlag, som tydliggör förutsättningar för och förväntningar på myndighetens fortsatta arbete.

Målet för regeringens regionala tillväxtpolitik är utvecklingskraft i alla delar av landet med en stärkt lokal och regional konkurrenskraft. De prioriterade områdena som anges i den nationella strategin är följande.

- Innovation och förnyelse
- Kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud
- Tillgänglighet
- Strategiskt gränsöverskridande samarbete

I förordningen (2007:713) om regionalt tillväxtarbete anges det tydligt att statliga myndigheter ska, inom sina verksamhetsområden, verka för att målet för den regionala tillväxtpolitiken uppnås. I myndigheternas verksamhetsplanering ska därför insatser som bidrar till att uppnå målen i de regionala utvecklingsprogrammen och till det regionala tillväxtarbetet i övrigt beaktas.

En viktig utgångspunkt för myndighetens arbete med regionala tillväxtfrågor är förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan. I den anges att

”för att en utbildning ska få ingå i yrkeshögskolan krävs det utöver vad som anges i 3, 5 och 6 §§ lagen (2009:128) om yrkeshögskolan att

1. utbildningen

a) svarar mot behov av kvalificerad arbetskraft i arbetslivet som inte tillgodoses genom en utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller en utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, eller

b) medverkar till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom ett smalt yrkesområde som är av betydelse för individen och samhället,

2. utbildningen **har en från samhällssynpunkt lämplig regional placering**, och

3. utbildningen uppfyller villkoren i 2–4 kap.”

Skrivningen ovan innebär att den avsedda effekten av varje utbildning bedöms i relation till bl.a. utbildningskonkurrens, arbetsmarknad och efterfrågan i det geografiska område som kan anses vara primär mottagare av kompetensen. Vilket geografiskt område detta bedöms vara påverkas även av t.ex. utbildningens studieform (distans eller bunden) och av vilka volymer som efterfrågas på lokal, regional och nationell nivå.

Yrkeshögskoleutbildningar är nationella utbildningar och ska vara möjliga att söka oavsett var man bor i Sverige. Utbildningar kan således lokaliseras utifrån att det finns en generell efterfrågan över hela landet men där den specifika utbildningskompetens endast är lokaliserad på ett eller fåtal ställen.

1.6 Identifiering av verktyg och processer inom myndigheten som är relevanta utifrån ett regionalt tillväxtperspektiv

De generella verktyg/styrmedel som myndigheten kan använda sig av är

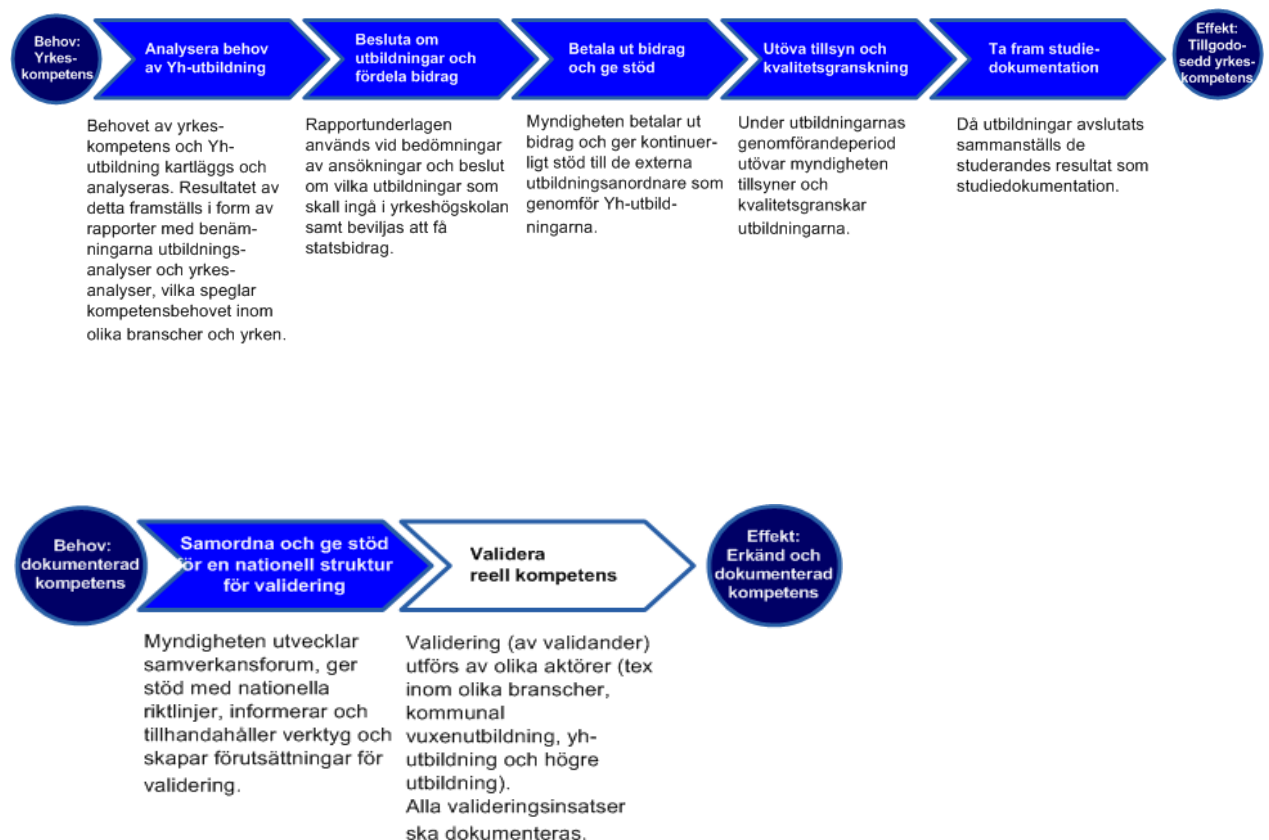
- Informativa,
- legala, och
- ekonomiska.

En genomgång av styrdokumenterna för yrkeshögskolan och myndighetens uppgifter visar att det är främst genom informativa styrmedel och legala styrmedel, som myndigheten kan nyttja i sitt arbete med regionala tillväxtfrågor. Med informativa styrmedel menas bland annat olika typer av informations- och stödmaterial, analyser och bedömningar av kompetensbehov, erfarenhets- och kunskapsutbyte etc. Med legala styrmedel avses insatser som tar sin utgångspunkt i det regelverk som styr myndighetens arbete. T.ex. krav och riktlinjer som finns angivet i regelverket för att bedöma och besluta om utbildningar som får ingå i yrkeshögskolan och för att utöva tillsyn över utbildningar. Ekonomiska styrmedel, i form av t.ex. utvecklingsmedel till olika externa projekt är något som myndigheten inte disponerar. Däremot hanterar myndigheten ekonomiska medel i form av statsbidrag som utbetalas till utbildningsanordnare efter att ansökan bedömts och prövats utifrån regelverkets krav och riktlinjer.

Nedan redovisas myndighetens huvudsakliga uppgifter och processer för att tillgodose arbetslivets behov av yrkeskompetens. De processer som anses vara de mest relevanta för att bidra till regional utveckling och lokal och regional konkurrenskraft är de processer som syftar till att förse arbetslivet med efterfrågad yrkeskompetens. Den interna strategin fokuserar därför på följande områden som anges i den nationella strategin och som har en nära koppling till kompetensförsörjning.

- Innovation och förnyelse,
- kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud, och till viss del även
- strategiskt gränsöverskridande samarbete.

Figur 1.6.1 Processer inom Myndigheten för yrkeshögskolan som syftar till att förse arbetslivet med efterfrågad yrkeskompetens

Myndighetens uppgift att tillgodose arbetslivets behov av yrkeskompetens har en tydlig koppling till de prioriterade områdena kompetensförsörjning och utökat arbetskraft samt innovation och förnyelse som pekas ut som viktiga insatsområden för regional tillväxt. Yrkeshögskolan och dess utbildningar har mycket goda förutsättningar att utgöra viktiga byggstenar i det regionala tillväxtarbetet. Dels med tanke på att utbudet av yrkeshögskoleutbildningar till såväl innehåll som geografisk placering ska beaktas för att motsvara arbetslivets behov. Genom att tillgodose ett konkret behov av specifik yrkeskompetens i arbetslivet bidrar den här utbildningsformen till ekonomisk tillväxt.

Tillsyn och kvalitetsgranskning av utbildningar är ett verktyg för att bidra till att utbildningar som bedrivs håller hög kvalitet, såväl till innehåll som att de leder till arbete, endera som anställd eller som egen företagare.

Ett särskilt viktigt verktyg för att bidra till ökad kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud och därmed även till regional utveckling är validering av reell kompetens. Myndigheten för yrkeshögskolan ansvarar för att samordna och stödja en nationell struktur för validering samt i samverkan med berörda myndigheter främja utbildningsväsendets och branschernas medverkan när strategier, metoder och information inom valideringsområdet utvecklas.

Utöver ovanstående verksamhetsområden ansvarar även myndigheten för andra uppgifter som utgör viktiga delar inom myndighetens ansvarsområde men som inte direkt kan kopplas till ovanstående processer. Dessa uppgifter är utvecklande av ett svenskt kvalifikationsramverk (NQF) inom ramen för det europeiska kvalifikationsramverket EQF samt att utfärda EUROPASS, tillägg till examensbevis, för yrkeshögskoleutbildningar. Båda dessa uppgifter kan sägas syfta till att underlätta transparens och rörlighet för studerande och arbetstagare inom EU, vilket också lyfts fram i den nationella strategin. Ytterligare processer som är relevanta att beakta är myndighetens arbete med att informera om yrkeshögskoleutbildningar till arbetsliv, studerande och allmänheten samt att följa och understödja utbildningsanordnarnas arbete entreprenörskap i yrkeshögskoleutbildningarna.

1.7 Prioriterade områden

1.7.1 Innovation och förnyelse

Enligt den nationella strategin ska den regionala konkurrenskraften stärkas genom att öka förmågan till innovation och förnyelse. Regeringen lyfter fram innovativa miljöer och entreprenörskap som särskilt viktiga insatsområden. I maj 2009 presenterade regeringen en strategi för entreprenörskap inom utbildningsområdet. Entreprenörskap ska löpa som en röd tråd i hela utbildningssystemet. Myndigheten för yrkeshögskolan fick i december 2009 i uppdrag att utreda entreprenörskap i yrkeshögskoleutbildningarna och de kvalificerade yrkesutbildningarna. Uppdraget redovisades den 31 augusti 2010². Myndigheten avser att ta tillvara den erfarenhet och kunskap som framkom i arbetet, bl.a. genom att understödja erfarenhetsutbyte mellan utbildningsanordnarna i deras arbete med entreprenörskap i utbildningarna. På myndighetsnivå är framförallt erfarenhetsutbyte och stärkt långsiktigt samarbete med andra nationella myndigheter angelägna att utveckla.

Innovation och förnyelse är också beroende av en fungerande infrastruktur bestående av specialiserade varor och tjänster. Smala yrkesområden inom traditionellt hantverk spelar här en viktig roll för utveckling inom andra områden som t.ex. upplevelseindustri, design och produktutveckling. Möjligheten att bevilja utbildning inom innovativa områden där

² Entreprenörskap i yrkeshögskoleutbildningarna och de kvalificerade yrkesutbildningarna. Myndigheten för yrkeshögskolans återrapportering 2010 (Dnr YH 2009/2104)

arbetsmarknaden ännu inte har etablerats är en annan aspekt av smala yrkesområden som kan bli en värdefull faktor för regional utveckling.

1.7.2 Kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud

I den nationella strategin framhävs att tillgången till kompetens är en stark konkurrens fördel för regioner och en förutsättning för att utveckling av näringsliv och annan verksamhet inte ska hämmas. Den kvalificerade yrkesutbildningen framhålls som en viktig utbildningsform som är av stor betydelse för regional utveckling.

Myndigheten för yrkeshögskolan verkar för regional tillväxt genom att sträva efter en systematisk prioritering av de utbildningar som i högst grad leder till direkt kompetensförsörjning av arbetslivet. Även om utgångspunkten för beviljande härrör ur ett samhällsperspektiv bidrar effekten av utbildningarna till uppfyllande av den regionala tillväxtpolitiken.

För att kunna göra rätt prioriteringar av utbildningar som bäst svarar mot arbetslivets behov genomför myndigheten analyser av efterfrågan på olika yrkeskompetenser. De viktigaste informationskällorna är de analyser och underlag som arbetslivet, Arbetsförmedling och SCB tillhandahåller. Men även myndighetens egna uppföljningar av examinerades sysselsättning, om de har arbete efter avslutad utbildning, och den information som kommer fram vid den regelbundna tillsynen är betydelsefulla för att kunna bedöma efterfrågan inom olika yrkesområden. Myndighetens arbetsmarknadsråd³, med dess kompetens och kontaktytor, utgör en viktig informationskälla i myndighetens omvärldsbevakning.

Myndighetens analyser av arbetslivets efterfrågan på kompetens och bedömningar av framtida behov av utbildningsvolym av yrkeshögskoleutbildningar syftar främst till att informera utbildningsanordnare om efterfrågan inom olika yrkesområden men är även ett viktigt underlag vid myndighetens bedömning av ansökningar.

Myndigheten har påbörjat ett utvecklingsarbete med fördjupade analyser av mer specifika yrken och kompetenser samt analyser för att bättre kunna bedöma regionala behov. I det arbetet är samverkan med de regionala organen som har ansvar för uppbyggandet av regionala kompetensplattformar avgörande för att få välunderbyggda analyser. Att utveckla kontakter med och vara lyhörd gentemot det privata och offentliga näringslivet är nödvändigt för att utbildningarna ska hålla hög kvalitet och motsvara deras behov av kompetens.

En annan viktig del som på sikt förväntas påverka kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud är validering av reell kompetens. Myndigheten för yrkeshögskolan ansvarar för att samordna och stödja en nationell struktur för validering samt i samverkan med berörda myndigheter främja utbildningsväsendets och branschernas medverkan när strategier, metoder och information inom valideringsområdet utvecklas. Målet med en nationell struktur för validering är att bidra till att ge individen möjlighet till ett livslångt lärande. Syftet är även att göra validering tillgänglig oavsett var i landet man bor genom en god regional och lokal spridning. Ur ett samhälleligt perspektiv är målet att bidra till tillväxt bland annat genom att effektivisera utbildnings- och kompetensförsörjningsinsatser. Utveckling av validering inom Yh-utbildning och gentemot en yrkeshögskoleexamen kommer att vara en viktig beståndsdel i valideringsstrukturen och förväntas bidra till att öka arbetskraftsutbudet.

Myndigheten har i sin redovisning till regeringen i december 2010⁴ identifierat ett antal problemområden som behöver lösas för att en nationell struktur för validering ska bli en

³ Arbetsmarknadsrådet består av representanter från Sveriges kommuner och landsting, Företagarna, Svenskt näringsliv, Arbetsförmedlingen, TCO och LO.

⁴Redovisning av uppdrag om insatser i fråga om validering (U2009/7143/SV) (Dnr Yh 2010/2102)

praktisk realitet för de som behöver valideras. Myndigheten bedömer att den enskilt viktigaste faktorn för att öka användningen av validering är fungerande ekonomiska förutsättningar, både för utförare av validering och för de individer som deltar. Kopplat till denna fråga kommer de rättsliga förutsättningar som påverkar individens rätt till validering och rättssäkerhet.

1.7.3 Strategiskt gränsöverskridande samarbete

Ett strategiskt gränsöverskridande samarbete handlar om att öka samarbetet mellan regioner inom och mellan nationer i Europa, för att stimulera till hållbar tillväxt. Samarbetet kan ta sig olika ytringar t.ex. att regioner och nationer kan dela viktiga tematiska utmaningar och möjligheter som har tillväxtpotential.

Myndigheten behöver i högre grad beakta funktionella arbetsmarknadsregioner, såväl inom landet som till angränsande nordiska länder, i analyser av efterfrågan på yrkeskompetens och vid bedömningar av ansökningar. Myndigheten är därför positiv till att regionala aktörer arbetar gränsöverskridande och, där så är relevant, samordnar analyser av kompetensbehov i syfte att få mer ändamålsenliga underlag för bedömning av ansökningar. Myndigheten kan också verka för att aktörer inom yrkeshögskolan deltar i strategiskt gränsöverskridande samarbete.

Myndigheten avser att aktivt följa och bevaka det arbete som pågår avseende genomförande av de gränsregionala, transnationella och interregionala program som genomförs inom ramen för EU:s strukturfonder. Myndigheten kommer att ta del av rapporter och utvärderingar som respektive program genomför, delta på seminarier och konferenser samt även ha direktkontakt med programmets förvaltningsmyndigheter för kunskapsinhämtning. Särskilt när det gäller smala yrkesområden finns ett stort behov av strategiskt nordiskt samarbete för att kunna motivera utbildningsinsatser och behålla kompetens.

1.8 Strategiska utvecklingsområden - fortsatt arbete

Utifrån de identifierade verktygen och processerna har det utkristalliserats två centrala utvecklingsområden. Det är *det interna arbetet* inom myndigheten och *det utåtriktade arbetet*. Myndigheten för yrkeshögskolan ska uppfattas som en kompetent aktör som genomför sitt uppdrag på ett sätt som möter respekt och uppskattning hos de som studerar inom yrkeshögskolan, hos företrädare för arbetslivet och anordnare av yrkeshögskoleutbildning samt hos de myndigheter och organisationer som myndigheten samarbetar med samt uppdragsgivare.

En myndighetens gemensam strategi som ska fungera som vägledning för myndighetens framtida verksamhet inom dess olika avdelningar och funktioner förutsätter att samtlig personal har en gemensam kunskapsbas och en gemensam grundsyn när det gäller de ramar som styr myndighetens arbete. Det är därför viktigt att samtlig personal har kännedom om och diskuterar innehållet i de styrdokument som ligger till grund för den interna strategin. Särskilt viktigt är det att identifiera hinder och möjligheter utifrån det regelverk som styr yrkeshögskolan.

Detta innebär att myndigheten behöver arbeta vidare med att ta fram riktlinjer avseende hur myndigheten kan och bör beakta det regionala perspektivet vid analyser av efterfrågan på kompetens, vid utformande av anvisningar för ansökan och ansökningsformulär, vid bedömning av ansökan samt vid myndighetens arbete med att utveckla och stödja en struktur för validering. Dessa riktlinjer bör vara transparenta och tydliga för berörda intressenter såsom utbildningsanordnare, branscher etc. Därtill avser myndigheten att definiera vilka yrkesområden som kan klassas som smala utifrån intentionerna i lag och förordning.

Det är även angeläget att myndighetens mer generella informationsspridning om yrkeshögskoleutbildningar beaktar det regionala perspektivet.

En annan avgörande faktor är samverkan med olika externa aktörer. Myndigheten är beroende av andra aktörers insatser och input för att tillgodose arbetslivets behov av utbildade. Att knyta kontakter med företrädare för arbetslivet, nationella och regionala myndigheter samt för utbildningsområdet är därför ett strategiskt utvecklingsområde för myndigheten. Särskilt viktiga samverkanspartners är de regionala organ som ansvarar för uppbyggnad av regionala kompetensplattformar. Samverkan och dialog med ovanstående aktörer är nödvändig för att myndighetens analyser och bedömningar ska hålla hög relevans och ge den effekt inom kompetensförsörjningsområdet som är avsedd.

Myndigheten avser även att ta tillvara det arbete som sker inom ramen för uppdraget om myndighetssamverkan inom kompetensförsörjningsområdet⁵. Myndigheten för yrkeshögskolan har samordningsansvaret och uppdraget ska redovisas senast den 2 maj 2012. Myndigheten har, tillsammans med fyra andra nationella myndigheter, i uppdrag att samordna arbetet med analyser av kompetensförsörjningsbehovet och nationella analyser. I arbetet ingår att identifiera hinder och utmaningar för samverkan inom kompetensförsörjningsområdet. Uppdraget innebär även att skapa en gemensam struktur för erfarenhets- och kunskapsutbyte med länsstyrelser, regionala samverkansorgan och regionala självstyrelseorgan.

1.9 Sammanfattningsvis

De områden som identifieras som övergripande strategiska utvecklingsområden när det gäller arbetet med regionala tillväxtfrågor är det *interna arbetet* och *det utåtriktade arbetet*.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att merparten av myndighetens verksamhetsdelar berörs av och kan beakta regionala tillväxtfrågor utifrån sina specifika uppgifter. Det är därför angeläget att myndigheten utvecklar ett gemensamt förhållningssätt för att arbetet ska få den effekt som förväntas.

Myndighetens strategi bygger därför på att öka kunskapen och medvetenheten hos samtlig personal om regeringens politik avseende regionala tillväxtfrågor. Myndigheten avser att arbeta vidare med att identifiera hinder och möjligheter för att kunna beakta regionala aspekter inom sitt ansvarsområde och i sitt ordinarie arbete. Detta gäller all verksamhet men fokus kommer att vara på de analyser och bedömningar som myndigheten gör i samband med beslut om statsbidrag till utbildningar som ska få ingå i yrkeshögskolan. Det är även viktigt att myndigheten utvecklar och beaktar det regionala perspektivet i sin informationsspridning till arbetsliv, utbildningsanordnare och studerande beakta där så är lämpligt.

För att effektivisera arbetet kommer myndigheten att ta tillvara erfarenheter från tidigare arbete bl.a. avseende entreprenörskap och pågående arbete inom ramen för uppdraget om myndighetssamverkan inom kompetensförsörjningsområdet.

Erfarenhetsutbyte och stärkt samarbete med företrädare för såväl det privata som det offentliga näringslivet, andra nationella och regionala myndigheter, arbetslivets organisationer, utbildningsanordnare etc. är andra delar som myndigheten bedömer som angelägna att utveckla.

⁵ Uppdrag om myndighetssamverkan inom kompetensförsörjningsområdet (N2010/2405/RT)

Referenslista

De underlag som utgör grunden för och ramarna för myndighetens arbete med regionala tillväxtfrågor är främst följande.

- Nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013. Näringsdepartementet november 2007
- Strategisk uppföljning av Nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013 (Ds 2009:69)
- Strategiskt tillväxtarbete för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning (skr 2009/10:221)
- Innovativa Sverige – En strategi för tillväxt genom förnyelse (Ds 2004:36)
- Förordning (2007:713) om regionalt tillväxtarbete
- Proposition (2008/09:68) Yrkeshögskolan
- Förordning (2009:279) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan
- Lag (2009:128) och förordning (2009:130) om yrkeshögskolan
- Regleringsbrev för budgetåret 2010
- Uppdrag om myndighetssamverkan inom kompetensförsörjningsområdet (N2010/2405/RT)
- Myndigheten för yrkeshögskolans verksamhetsplan 2010 (Dnr YH 2010/25)
- Entreprenörskap i yrkeshögskoleutbildningarna och de kvalificerade yrkesutbildningarna. Myndigheten för yrkeshögskolans återslag 2010 (Dnr YH 2009/2104)
- Redovisning av uppdrag om insatser i fråga om validering (U2009/7143/SV) (Dnr Yh 2010/2102)
- Tidigare genomförda uppdrag avseende regionala tillväxtfrågor vid dåvarande Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning – bl.a. Tvärsektoriellt myndighetsarbete Kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud (Dnr 2007/1415)